

Digitalbarometern 2021

En undersökning om digitalisering i
svenska byggprojekt

Utförd av Infobric Group i samarbete med
Sveriges byggbransch

Den svenska byggbranschen digitaliseras snabbt. För att bättre förstå digitaliseringens nuläge och framtid har Infobric Group undersökt hur svenska byggbolag ser på utmaningarna och möjligheterna med digitala verktyg på arbetsplatserna – och vad vi gemensamt behöver fokusera på för att underlätta transformationen.

Den första upplagan av Digitalbarometern genomfördes 2020 av BuildSafe, som numera är en del av Infobric Group. Som en ledande digitaliseringspartner för den svenska byggbranschen ser vi det naturligt att fortsätta driva på denna undersökning.

Svaren har analyserats utifrån en övergripande nivå men även brutits ner i skillnader mellan centrala- och projektroller, samt mellan storlek på bolag. Genom att jämföra mellan de olika rollerna kan vi bättre förstå glappet mellan plats- och huvudkontoret och på så sätt identifiera både utmaningar och potential. Det här är den andra upplagan av Digitalbarometern, vilket även öppnat upp för att jämföra skillnader i svaren mellan 2020 och 2021.

Frågeformuläret består av totalt 19 frågor som delades upp i fyra kategorier:

- 1. Upplevda utmaningar**
- 2. Digitaliserings- och mognadsgrad**
- 3. Digitala verktyg – i dag och i framtiden**
- 4. Data, nyckeltal och utvärdering**

De olika kategorierna valdes för att bättre bygga en uppfattning av hur branschen ser på sina utmaningar i dagsläget, hur branschen tror att digitala verktyg kan bidra till att lösa dessa utmaningar, vilka hinder som står i vägen för vidare digitalisering samt hur branschen resonerar kring data för utvärdering och uppföljning av resultat.

Totalt har representanter från över 100 svenska byggföretag deltagit i undersökningen. Infobric Group har genomfört denna studie för att bättre förstå hur digitaliseringen ser ut i den svenska byggbranschen – i dag och imorgon! Genom denna utökade förståelse hoppas vi kunna bidra ytterligare till branschens digitala transformation.

Det finns en stark tro på digitalisering.

78 % av de tillfrågade tror att digitaliseringen kommer leda till mer lyckade byggprojekt.

De kommande åren är avgörande.

Endast 4 % är fullt digitala idag medan 97 % tror sig använda digitala verktyg i hög utsträckning om 3 år.

Tighta tidplaner, samordning och utvärdering av UE och individ...

... anges vara de största utmaningarna för att leverera lyckade byggprojekt idag.

Dokumenthantering används mest.

... men är också det området flest efterfrågar förbättring inom tillsammans med logistik och transport

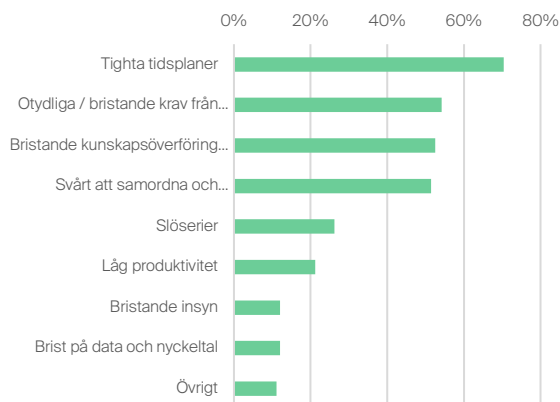

Ett framgångsrikt digitaliseringsarbete bör utgå från tydliga utmaningar som hindrar organisationen från att nå sin fulla potential, och i nästa steg söka lösningar som adresserar dessa utmaningar. En förståelse för utmaningarna är grunden till att förstå riktningen på det förbättringsarbete som digitalisering i grunden syftar till.

Tid, beställarkrav och samordning

Undersökningen inleddes med att fråga respondenterna hur de ser på sina största utmaningar för att leverera lyckade byggprojekt idag. Likt förra årets undersökning ser vi att tigha tidplaner, samordning och kunskapsöverföring mellan projekt fortsatt pekas ut som betydande utmaningar. Nytt för i år är dock att utmaningar kopplade till beställarkrav seglat upp på andra plats – drygt 50 % ser detta som en av de största utmaningarna, vilket är en ökning med 20 procentenheter från förra året.

Vad är era största utmaningar med att leverera lyckade byggprojekt idag?

Korta deadlines fortsatt i topp

Tigha tidplaner pekas återigen ut som den största utmaningen för att leverera lyckade byggprojekt. Hela 70 % av de tillfrågade pekar ut denna utmaning som störst, vilket kan jämföras med att 60 % svarade detta i föregående års undersökning. Det finns alltså fortfarande en bred samsyn om att tiden inte räcker till för att leverera den kvalitet i byggandet som är önskvärd.

Tydliga beställarkrav allt viktigare

Otydliga eller bristande krav från beställare var en av de viktigaste utmaningarna som pekades ut i årets undersökning. Beställarkrav har blivit en alltmer debatterad fråga de senaste åren och dessa resultat signalerar att det är något som branschen efterfrågar i allt högre utsträckning. Tydligare kravställning, ökad transparens och förbättrad uppföljning från beställarsidan har potential att förbättra leveransen i hela värdekedjan.

I diskussioner med enskilda byggbolag om undersökningens resultat framkom en stor frustration över dåligt ställda krav eller en total brist av krav från beställarsidan. De menar att löst ställda krav skapar en större risk för att inte kunna leverera i tid och inom budget. Beställarna har alltså en stor potential att engagera sig genom att ställa rätt krav och skapa bra förutsättningar som får positiva följdverkningar genom hela ledet.

Ökad samsyn mellan projekten och huvudkontoren

Jämfört med förra årets undersökning ser vi minskade skillnader mellan vilka utmaningar som projekt- och centrala funktioner anser vara viktigast. Det finns alltså en ökad samsyn kring vilka utmaningarna är framåt inom bolagen. Det enda undantaget är kunskapsöverföring mellan projekt, denna utmaning ser projektfunktioner som en större utmaning jämfört med de med centrala roller.

Bland de som angett övriga utmaningar är de vanligaste svaren kopplade till materielleveranser, logistik samt administration kopplad till att det finns för många digitala verktyg på plats. De senaste årens digitaliseringsvåg i byggbranschen har genererat en uppsjö av olika digitala lösningar för olika specifika processer. Nu ser vi alltså att branschen i allt högre utsträckning efterfrågar att fler lösningar samlas på färre plattformar för att förenkla hanteringen i projekten.

I den andra delen av undersökningen har vi tittat på hur respondenterna upplever sina egna bolags digitaliseringsgrad i dag – samt hur de tror att denna kommer förändras de kommande åren. Vi har även tittat på hur de bedömer den digitala mognadsgraden bland både de egna kollegorna och sina underentreprenörer.

Digitaliseringen är fortsatt på gång

På frågan om hur långt respondenterna upplever att sina egna bolag har kommit med digitaliseringen i dag ser vi även detta år en relativt normalfördelad kurva där de flesta svaren hamnar mitt i den tiogradiga skalan (snittvärde 5,4). Värdet 1 innebär att bolaget inte alls kommit igång med digitaliseringen, 5 innebär att bolaget kommit en bra bit på vägen och 10 innebär att bolaget är fullt digitaliserat.

Utvecklingen rör sig framåt

Resultaten visar att den upplevda digitaliseringen har rört sig framåt jämfört med förra året. Förra året angav 60 % av respondenterna med centrala roller att deras digitalisering var 5 eller lägre – i år ligger samma siffra på 50 %. Även om det fortfarande är många som har en bra bit kvar på resan rör sig utvecklingen framåt.

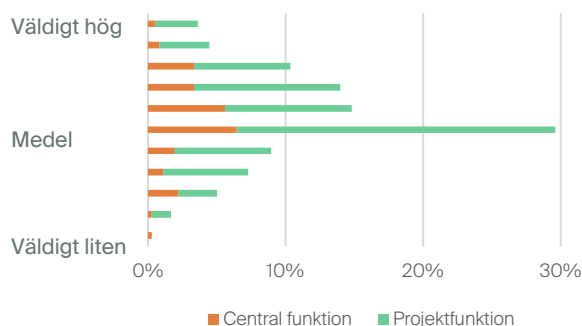
På projektnivå svarar 11 % att de inte har kommit i gång med digitaliseringen i året, att jämföra med 15 % från förra årets undersökning. Samtidigt anser 12 % av det totala antalet respondenter att deras bolag närmar sig full digitalisering. Detta är en dubbling från förra året då siffran låg på 6 %.

Digitala verktyg rullas ut

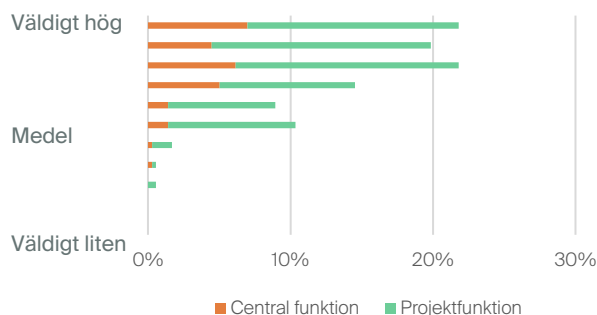
Respondenterna ställdes även frågan om i vilken grad digitala verktyg används på arbetsplatserna idag kontra de kommande tre åren. Vid jämförelsen av svaren på dessa två frågor blir det tydligt att branschen står inför ett digitalt skifte. 77 % av respondenterna anger värden över 5 på frågan om vilken grad de använder digitala verktyg idag,

vilket kan jämföras med att hela 97 % anger dessa värden när de ser på de kommande tre åren. Detta är i princip identiska siffror jämfört med förra året, vilket signalerar att utrollningen av digitala verktyg kan ha pausats något under pandemin. På samtliga frågor om upplevd digitaliseringsgrad har centrala funktioner angett högre värden än projekt – vilket var det motsatta förra året.

I vilken grad använder ni digitala verktyg på arbetsplatserna idag?

I vilken grad tror du att ni kommer använda digitala verktyg på arbetsplatserna om 3 år?

Den digitala transformationen är i full gång

Den svenska byggbranschen står mitt i en digital transformation och vi kommer att se stora förändringar de kommande åren. Medan endast 6 % av respondenterna anser att de är fullt digitaliserade i dagsläget svarar hela 97 % att digitala verktyg kommer användas i hög utsträckning på arbetsplatserna inom en treårshorisont.

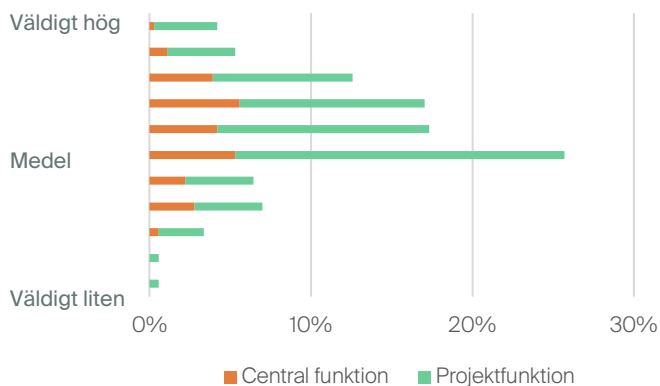
Digital mognadsgrad bland kollegor och underentreprenörer

Den digitala mognadsgraden är en fråga som ofta kommer upp både från centrala- och projektroller som ansvarar för digitaliseringsarbetet. Generellt finns det en oro kring om huruvida de som ska använda de nya digitala verktygen är mottagliga för dem eller inte. Därför frågade vi respondenterna om hur de ser på den digitala mognadsgraden bland både de egna kollegorna och underentreprenörerna.

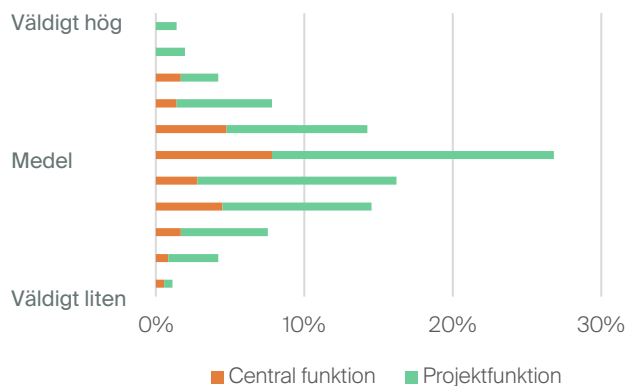
Underentreprenörer anses mindre digitala än egna kollegor

När det kommer till synen på de egna kollegornas digitala mognad svarade genomsnittet strax över mitten på skalan (snitt 6) – det finns ett någorlunda starkt förtroende för de egna kollegornas digitala förmågor. Generellt sett ser vi ett lägre förtroende för underentreprenörernas digitala mognadsgrad jämfört med de egna kollegorna, på denna fråga låg snittet på 4,5.

Hur mogna upplever du att dina kollegor är för att använda digitala verktyg?

Hur mogna upplever du att dina underentreprenörer är för att använda digitala verktyg?

Förtroendet för underentreprenörer ännu lägre centralt

Den upplevda digitala mognadsgraden för underentreprenörer var som lägst bland personer med centrala roller. Bland denna kategori låg snittet nere på 3,9 – vilket kan jämföras med att personer i projektroller svarade i snitt 4,7 på samma fråga.

”

Centrala roller
underskattar
underentreprenörernas
digitala förmåga, vilket
kan skapa onödiga
barriärer i
digitaliseringsarbetet.

I och med att projektrollerna arbetar närmare underentreprenörerna, och därmed rimligtvis bör ge en mer rättvisande bild om verkligheten, verkar det som att centrala roller underskattar den digitala kompetensen bland underentreprenörer. Detta kan vara en faktor som skapar barriärer för digitaliserings-satsningar i projektorganisationerna – låg tro på potentialen att implementera verktygen i hela projektorganisationen skapar ofta försiktighet.

Ju större desto sämre

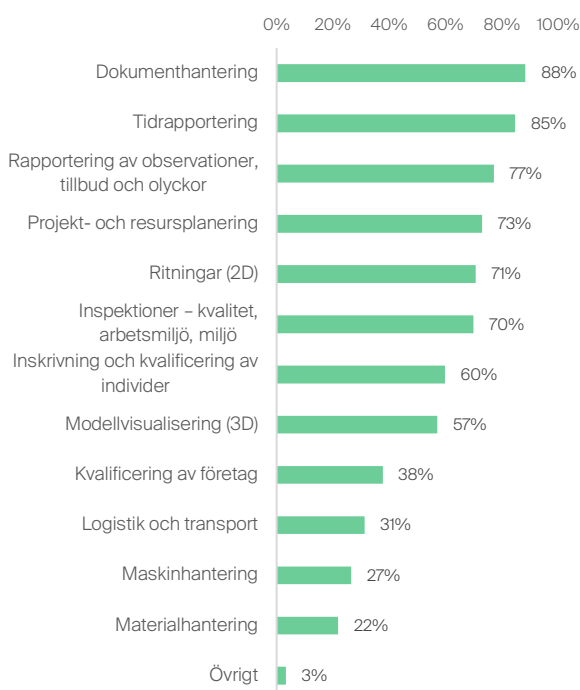
Det låga förtroendet för underentreprenörerna växer med storlek på bolag, där de största har lägst förtroende för sina underentreprenörers förmåga att använda digitala verktyg – framförallt på projektnivå.

I takt med att byggbranschen öppnat sig för digitalisering de senaste åren har allt fler digitala verktyg etablerat sig på marknaden. Men hur ser egentligen användandet ut? Den tredje delen av Digitalbarometern undersöker de områden där digitala verktyg används idag, de områden som har störst potential framöver och vad de största barriärerna är för ännu snabbare digitalisering.

Dokumenthantering och tidrapportering fortsatt i topp

På frågan om vilket område där digitala verktyg är vanligast förekommande idag svarar 88 % dokumenthantering och 85 % tidrapportering. Dessa två alternativ låg i topp även i förra årets undersökning. Rapportering av observationer, tillbud och olyckor anges strax därefter av 77 % av respondenterna – förra året låg denna siffra på 85 %. Projekt- och resursplanering klättrar på listan i årets undersökning, vilket ligger i linje med att 70 % angivit att de ser tigha tidplaner som sin främsta utmaning.

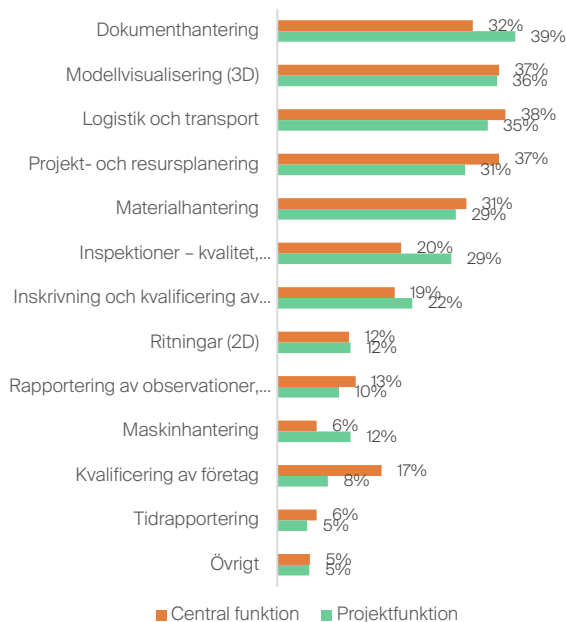
För vilka områden använder ni digitala verktyg på arbetsplatsen idag?

Digitala mötesverktyg klättrar under pandemin

Under kategorin övrigt är det vanligaste svarsalternativet digitala mötesverktyg, som exempelvis Teams eller Zoom. Detta svar har angetts av både personer i projekt- och i centrala roller. Det är tydligt att många har förändrat sina arbetssätt under pandemin och det ska bli intressant att följa hur dessa verktyg kommer ta plats i branschen framöver.

För vilka områden finns det störst potential att använda digitala verktyg på arbetsplatserna framöver?

Utvecklingspotential i dokumenthantering

Trots att nästan 90 % anger att de har digitala verktyg på plats för dokumenthantering ligger området i topp när vi frågar vilka områden som har störst behov av att förbättras inom de närmsta tre åren. Detta syns extra tydligt bland tillfrågade i projektroller. Det belyser en risk att verktyg för dokumenthantering kan anses vara färdigimplementerade, och att de därför inte fortsätter utvecklas i den takt som projekten kräver.

Kvalificering av företag och individer

Den aktuella debatten om en sundare byggbransch fri från svartarbete gör att både kvalificering av individer och företag klättrar som områden med förbättringspotential i årets undersökning. Kvalificering av företag är en viktigare fråga för personer med centrala roller medan kvalificering av individer är viktigare för personer med projektroller.

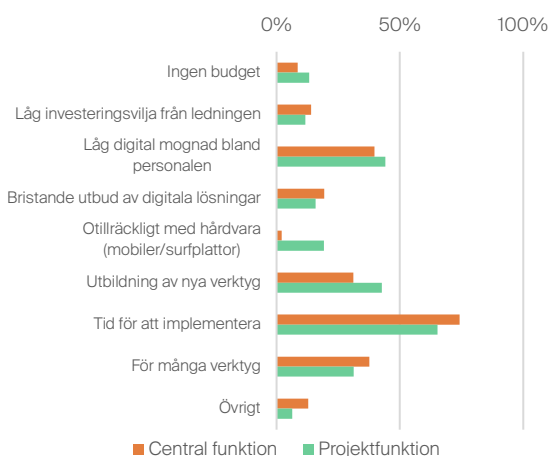
Logistik och transport viktigt framåt

Enbart 30 % av de tillfrågade anger att de har digitala lösningar på plats för logistik och transport. Samtidigt hamnar området på tredje plats när respondenterna anger områden med störst förbättringspotential. Det signalerar att detta kommer vara ett fokusområde i många bolags digitaliseringsresor den kommande tiden.

Barriärer för snabbare digitalisering

En majoritet av de tillfrågade tror på digitalisering och att digitala verktyg kommer bidra till mer lyckade byggprojekt – men vad är det egentligen som står i vägen för snabbare digitalisering idag? Vi frågade respondenterna vad de tycker är de största barriärerna.

Vad är den största barriären för snabbare digitalisering i era byggprojekt?

“För många verktyg som inte integrerar med varandra”

I takt med att byggbranschen digitaliserats har allt fler digitala verktyg introducerats på arbetsplatserna. Utvecklingen har inte enbart varit positiv – nytt för i år är nämligen att ”för många verktyg” pekas ut som en barriär för digitaliseringen. Många i branschen upplever att förvirring lätt uppstår när flera olika verktyg, med flera olika inloggningar, används parallellt och efterfrågar i allt högre utsträckning färre verktyg som kan göra mer. Detta driver på den konsolidering av verktyg som branschen ser just nu.

Implementeringstider oroar

Föregående års undersökning visade att en låg upplevd digitaliseringsmognad bland personalen ansågs vara den största barriären för snabbare digitalisering. Detta anges fortfarande som en betydande barriär, men i år anges tiden för implementering som den största barriären. Tätt kopplat till implementeringstiden pekas även utbildningen av digitala verktyg ut som en viktig barriär i år. Detta signalerar att bolagen upplever det som svårt och kostsamt att få ut de digitala verktygen i organisationen, och att leverantörer av digitala verktyg bör stärka sina erbjudanden för implementering, utbildning och support för att underlätta en snabbare digitalisering. Även området ”för många verktyg” bidrar troligtvis till att tiden för implementering är begränsad.

Investeringsviljan ökar, men egen utvecklade verktyg lockar inte

I förra årets undersökning angavs investeringsviljan hos ledningen som en viktig barriär för digitaliseringen. I år upplevs detta enbart som en viktig barriär bland mindre företag med färre än 25 anställda, medan investeringsviljan bland ledningarna i större bolag har ökat. I linje med förra årets undersökning anges fortfarande hårdvara som en barriär bland bolag i alla storlekar.

Antalet svar i kategorin övrigt ökade även i år. Här anges exempelvis barriärer som att ”bolagen själva utvecklar verktyg som visar sig vara sämre än marknadens” och det är ”dåligt med programvara som är specifikt anpassat för byggbranschens behov”.

En fördel med att börja arbeta med digitala verktyg är att det ger enklare tillgång till data från verksamheten. Denna data kan sedan ligga till grund för de nyckeltal som utvärderar hur projekten presterar i enlighet med plan. Därför har vi i Digitalbarometerens sista och fjärde del undersökt vilka nyckeltal som används idag, hur data samlas in och används samt hur pass väl branschen tycker sig kunna utvärdera verksamheten i dagsläget.

Nyckeltal – tidplan och budget viktigast

På frågan vad respondenterna tycker är viktigast att nyckeltal ger svar på hamnar hur projektet ligger till i enlighet med budget, tidplan och framdrift högst på listan. Det är i enlighet med förra årets undersökning och är ett väntat svar i en bransch som pressas av små marginaler och tigha tidsplaner. I övrigt ser vi en jämn spridning på de andra svarsalternativen. Rätt personer och företag på arbetsplatsen är det näst viktigaste för personer i projektroller och bland respondenter från medelstora och stora företag.

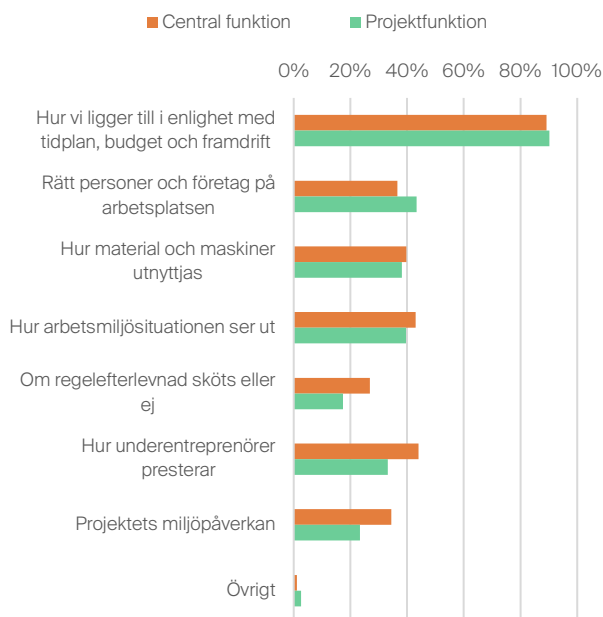
Näst viktigast för personer med centrala roller är att nyckeltalen ger svar på hur underentreprenörer presterar. Dessa nyckeltals vikt skiljer sig mest mellan centrala- och projektfunktioner, som inte verkar värdera det lika högt. Även nyckeltal kopplade till hur arbetsmiljösituationen ser ut pekas ut som viktig av centrala funktioner. Detta är även det näst viktigaste nyckeltalet bland mindre bolag med mellan 6–50 anställda.

Datainsamling och styrning efter nyckeltal

Vi har tittat på hur pass aktiva respondenterna är i att samla in data från projekten, samt till vilken utsträckning projekten styrs efter nyckeltal. På frågan till vilken grad data samlas in från projekten i dagsläget hamnade snittet i mitten på den tiogradiga skalan (5,0) detsamma gäller för svaret på frågan om vilken grad projekten styrs efter nyckeltal (5,0).

I förra årets undersökning såg vi inget samband mellan storlek på bolag och den utsträckning de samlar in data. I år kan vi däremot se en fördelning där mindre bolag med färre än 25 anställda samlar in data i högre utsträckning än snittet.

Vad är viktigast att nyckeltalen ger svar på?

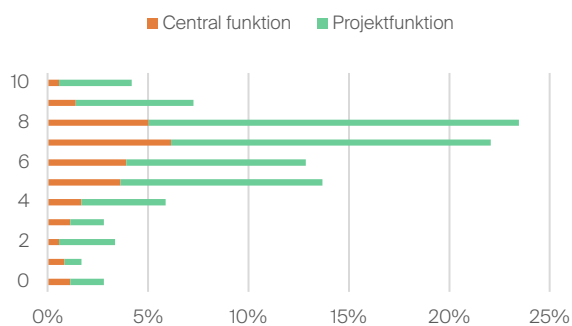

Utvärdering fortsatt utmanande för centrala funktioner

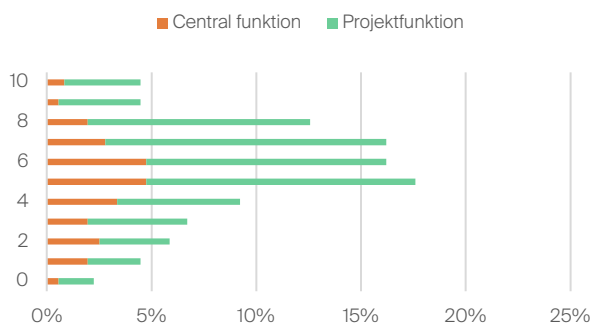
Möjligheten att kunna kontinuerligt utvärdera projekten och dess leverantörer är avgörande för att genomföra lyckade byggprojekt. Därför frågade vi även respondenterna hur pass väl de tycker sig kunna utvärdera både projekten och underentreprenörerna i dagsläget.

Resultaten har inte utvecklats nämnvärt från jämfört med föregående år och visar att centrala funktioner generellt upplever att det är svårare att utvärdera både hur projekten och underentreprenörerna presterar. Detta indikerar att det fortsatt finns insynsutmaningar som hämmar de centrala funktionerna att kunna stötta projekten till fullt.

Till vilken grad kan du avgöra om projekten presterar bra eller dåligt i dagsläget?

Till vilken grad kan du avgöra om underentreprenörerna presterar bra eller dåligt i dagsläget?

Det är (fortsatt) mycket på gång i den svenska byggbranschen.

Fler och nya krav, hög konkurrens, tightare tidplaner och ökad komplexitet ökar behovet av att hitta effektivare arbetssätt. Behovet av digitalisering har det pratats om länge – men det är uppenbart att den faktiska transformationen precis startat. En del bolag har kommit längre än andra. Gemensamt är att de flesta ser potentialen i den effektivisering som digitala hjälpmedel kan bidra med, men att flera ännu inte sett det ökade värdet.

78% tror att digitalisering kommer leda till mer lyckade byggprojekt, och 97 % tror att de kommer använda digitala verktyg i hög utsträckning inom en treårsperiod, vilket är i linje med förra årets siffror.

Det är tydligt att det inom flera områden finns en diskrepans mellan projekten och den centrala organisationen. Nyckeln till att genomföra lyckade digitaliseringssatsningar ligger i att utgå från tydligt definierade utmaningar – och sedan satsa på digitala verktyg som kan lösa dessa. För att komma till roten till var utmaningarna ligger krävs en sammanvägd bild inom organisationen där båda perspektiven från projekt- och centrala roller får komma till tals. Detta skapar i sin tur en samsyn som är viktig för att lyckas i implementeringsskedet.

När de olika perspektiven jämförts är det uppenbart att projekt- och centrala roller inte alltid ser lika på olika frågor. Det finns alltså en stor potential för centrala funktioner att lära sig mer om de utmaningar och möjligheter som projekten ser, och vise versa.

En årligt återkommande undersökning.

Det här var den andra upplagan av Digitalbarometern, och vi kommer fortsätta göra detta till en årligt återkommande undersökning för att kontinuerligt ta tempen på digitaliseringen i den svenska byggbranschen samt belysa förändringar. Vår förhoppning är att resultaten från undersökningen bidrar till värdefulla insikter som för den digitala omställningen framåt hos både små och stora företag.

Avslutningsvis vill vi rikta ett stort tack till alla de som tagit sig tiden att medverka i årets undersökning.

Tack!

infobric

Infobric Group is a leading provider of software solutions for creating resource-efficient and sustainable construction sites.

We are on a mission to digitalise the construction industry – with a clear focus on making it more productive, safer, and more sustainable. We offer easy-to-use solutions for complex problems that are ready to be integrated in our customer's digital ecosystems.

Find out more about us on infobric.com

